

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMAI

Kalvarijų g. 1, Vilnius. Tel. (+370 5) 2754241, el. p. info@architekturumai.lt, www.architekturumai.lt
Atsiskaitomoji sąskaita LT50 7044 0600 0606 7130 AB SEB, kodas 70440. Įstaigos kodas 301111540

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

2024-04-26 Nr. S24/04/113

info@am.lt

daiva.venciene@am.lt

DĖL STATYBOS TECHNINIO REGLAMENTO STR 1.04.04:2017 „STATINIO PROJEKTAVIMAS, PROJEKTO EKSPERTIZĖ“ PAKEITIMO PROJEKTO

Lietuvos architektų rūmai (toliau – **Rūmai**) susipažino su 2024-04-12 derinimui pateiktu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymo Nr. D1-738 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ patvirtinimo“ (toliau – **Reglamento**) pakeitimo projektu (Reg. Nr. 24-6363) (toliau – **Reglamento projektu**), kuriuo įgyvendinamos Lietuvos Respublikos statybos įstatymo Nr. I-1240 1, 2, 3, 4, 5, 6, 11-1, 12, 14, 15, 17, 18, 22, 24, 26, 27, 27-1, 28, 34, 37, 39, 47, 49, 51, 52-1, 53, 55, 56, 57, 59 straipsnių, šeštojo skirsnio pavadinimo, 1 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 11-2, 27-2, 68 straipsniais įstatymo (toliau – **Statybos įstatymo**) nuostatos. Atkreipiame dėmesį, kad Reglamento projektu Statybos įstatymo pakeitimai įgyvendinami formaliai, skiriant nepakankamai dėmesio reguliavimo turiniui. Projektu nedetalizuoti atvejai, kada turi būti rengiami projektiniai pasiūlymai ir kada tik techninis darbo projektas – ar tik dvejais Reglamento 11.1 ir 11.2 papunkčiuose nurodytais atvejais ar visais Statybos įstatymo nurodytais atvejais, kuomet reikalinga gauti statybą leidžiantį dokumentą? Išlieka neaiški projektinių pasiūlymų apimtis ir sudėtis – nauja redakcija išdėstomame Reglamento 8 priedo 1 punkte nurodoma, kad projektinių pasiūlymų sudedamosios dalys yra rekomendacinės, tuo tarpu, Statybos įstatymo 27¹ straipsnio 1 dalies 1 punkte numatoma, kad **savivaldybės administracijos tikrina ar projektinių pasiūlymų sudėtis atitinka aplinkos ministro nustatytą projektinių pasiūlymų sudėtį**. Ypatinę susirūpinimą kelia ir Reglamento 8 priedu 2 punktu į projektinius pasiūlymus perkeliama didelė dalis šiuo metu rengiamo techninio projekto sprendinių. Žemiau pakartojame tik dalį, galiojančiu reguliavimu numatytų, techninio projekto sprendinių, kurie nuo 2024-11-01 turės būti detalizuojami projektiniuose pasiūlymuose:

„2.1.3.5. energinio aprūpinimo ir vandens šaltiniai; vandens, nuotekų ir energinio aprūpinimo inžinerinių tinklų vietų (trasų) apibūdinimas; atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo apibūdinimas

2.1.3.7.5 pastato atitvarų elementų (sienų, pertvarų, stogo, grindų) tipai, medžiagos ir jų parinkimo motyvai;

2.2.5. preliminarus suvestinis sklypo inžinerinių tinklų trasų išdėstymo (vietų) planas (M 1:200–1:500) ant ne senesnio kaip 3 metų topografinio plano ir inžinerinių tinklų plano, kuriame nurodoma inžinerinių tinklų trasos, charakteringų taškų koordinatės arba atstumai nuo gretimų žemės sklypų ribų ir statinių, sutartiniai ženklai, kiti duomenys;

2.2.6. *sklypo sanitarinės ar apsaugos zonos dydis, sklype esantiems ar projektuojamiems inžineriniams statiniams, tinklams ir susisiekimui komunikacijoms servitutų ar veiklos apribojimais nustatytų apsaugos zonų dydis ir plotas;*

2.1.3.11.<...> *planuojamą atliekų susidarymą; aprūpinimą vandeniu ir nuotekų tvarkymą; planuojamo įrengti kurą deginančio įrenginio našumą megavatais (MW), kuro rūšį; aplinkos oro taršą (numatomų išmesti teršalų pavadinimus, orientacinį jų kiekį per metus), teršalų sklaidos skaičiavimo duomenis*“

Rūmų vertinimu, pavienių Reglamento punktų koregavimas ir keitimas nėra tinkama ar efektyvi priemonė siekiant įgyvendinti Statybos įstatymo pakeitimus, įsigaliosiančius nuo 2024-11-01. Aplinkos ministerijos pasirinktas būdas atliekant minimalius Reglamento pakeitimus (pavadinimų tikslinimas ir labai ribotas atliekamų procesų turinio pakeitimas) ne tik kompromituoja reforma siekiamų tikslų įgyvendinimą, bet kartu iškreipia ir visą projektavimo proceso nuoseklumą, didina projektavimo ir statybų proceso dalyvių laiko ir lėšų sąnaudas, programuoja ilgalaikį statybos sektoriaus teisinį nestabilumą. Pažymime, kad siūlomais Reglamento pakeitimais kuriamas rezultatas, dėl kurio Rūmai daug kartų išreiškė susirūpinimą dar Statybos įstatymo pakeitimų projekto derinimo metu 2023 metais, t. y. panaikinamas konceptualios architektūrinės idėjos rengimo, derinimo ir visuomenės supažindinimo etapas ir visuomenės informavimui bei atsakingų institucijų tikrinimui teikiamas bemaž pilnos apimties statinio projektas su pilnai suderintomis servitutų vietomis, visais inžinerinių tinklų duomenimis, statinio atitvarų medžiagiškumu, nustatytomis apsaugos zonomis ir netgi būsimo statinio eksploataciniais parametrais. Siūlomas modelis ženkliai apsunkina suinteresuotų asmenų pastabų teikimo galimybes ir projektuotojų bei statytojų pajėgumą atsižvelgti į šias pastabas dėl neišvengiamo poreikio pakartotinai perprojektuoti jau detalizuotus sprendinius.

Pažymime, kad negalime pritarti siūlomam Reglamento projektui ir jo sprendiniams ir prašome STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ pakeitimo projekta koreguoti ir peržiūrėti iš esmės. Atsižvelgiant į reikalingų Reglamento pakeitimų gausą ir esminę reikšmę projektuotojų profesinei veiklai, siūlome Reglamentą išdėstyti nauja redakcija pakeisti jo struktūrą ir aiškiai apibrėžti projektinių pasiūlymų bei techninio darbo projekto apimtį, sudėtį, rengimo ir viešinimo procesus. Primename, kad projektiniai pasiūlymai neturi būti perkrauti techniniais ir konstrukciniais reikalavimais, kurie praktikoje yra dažnai keičiami ir galutinis sprendimas priimamas tik baigiamuosiuose projektavimo etapuose. Rūmų vertinimu, patvirtinus siūlomą Reglamento projektą bus sukurta visiškai priešinga Europos bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos teiktoms rekomendacijoms sistema – vietoje deklaruojamos didesnės laisvės rinkos dalyviams (projektuotojams, statytojams) ir mažesnio derinančių institucijų įsitraukimo, Reglamentu iš projektuotojų reikalaujama parengti ir pateikti žymiai detalesnės apimties projektą visuomenės informavimui ir institucijų tikrinimui. Pasirinkus siūlomą reguliavimo modelį galime prognozuoti ženklų projektavimo kaštų išaugimą ir statybą leidžiančio dokumento gavimo proceso pailgėjimą.

Atsižvelgiant į STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ reglamentavimo svarbą tinkamam Statybos įstatymo pakeitimų įgyvendinimui bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento¹ 15¹ punktu, prašome **pratesti numatytą pastabų Reglamento projektui teikimo terminą ir inicijuoti projekto rengėjų diskusiją su Rūmų atstovais dėl Reglamento, išdėstymo nauja redakcija, projekto parengimo.** Pabrėžiame, kad tokios didelės apimties teisės akto pakeitimai negali būti rengiami skubotai ar atsietai nuo kitų susijusių įgyvendinamųjų teisės aktų. Primename, kad Statybos įstatymo pakeitimais yra pradėta esminė projektavimo teisinių santykių reforma todėl įstatymo įgyvendinimas taip pat turi būti atliekamas sistemiškai, vienu metu peržiūrint ir keičiant visus susijusius poįstatyminius teisės aktus, nuolat vertinant šių teisės aktų veikimą kartu ir taikymą praktikoje. Bandytas įstatymo nuostatas

¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamentas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“

įgyvendinti fragmentiškai, keičiant pavienius teisės aktus sąlygoja didelį kiekį loginių klaidų ir trūkumų, kas ypatingai didina architektų bendruomenės nepasitikėjimą galutiniu reformos rezultatu ir tikslų pasiekimu. Suprantame, kad sisteminis teisės aktų peržiūrėjimas reikalauja didelių žmogiškųjų, materialinių ir laiko resursų, tačiau primename, kad statyba išlieka vienu didžiausių ir viešo intereso atžvilgiu svarbiausių šalies ūkio sektorių, kurio reglamentavimas turėtų būti atliekamas ypač atsakingai. Siūlome Aplinkos ministerijai įvertinti galimą Statybos įstatymo pakeitimo projekto, skirto Statybos įstatymo pakeitimų projekto įsigaliojimo datos nukėlimui projektą, kad užtektų laiko parengti ir suderinti bendruosius teisėkūros principus išpildantį projektavimo veiklos teisinį reguliavimą.

Lietuvos architektų rūmų pirmininkas

Algimantas Pliučas